

SANANVAPPAUS, USKO JA POLITIIKKA

Harri Kuisti

Harri Kuisti

Sananvapaus,
usko ja politiikka

© 2026 Harri Kuisti

Kustantaja: BoD · Books on Demand,
Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi
Kirjapaino: Libri Plureos GmbH,
Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa
ISBN: 978-952-80-7568-4

Alkusanat

Olen julkaissut tämän kirjan tekstit Uusi Suomi Puheenvuorossa alkuvuonna 2026. Yllykkeenä tähän oli Päivi Räsäsen saama yllättävä tuomio kiihottamisesta kansanryhmää vastaan.

Korkeimman oikeuden määräämät sakot olivat rangais- tuksena lähinnä symbolinen. Lisäksi päätös tehtiin äänin 3-2. Alemmat oikeusasteet olivat antaneet vapauttavat tuomiot, mutta valtakunnansyyttäjä näki aiheelliseksi viedä asian ylimpään oikeusasteeseen.

Korkein oikeus katsoi, että Raamatun siteeraaminen on täysin laillista, mutta piti Räsäsen lausuntoja homoseksuaaleja solvaavina. Räsäsen kanssa samoilla linjoilla oleva ei ole voinut välttyä ajatukselta, että sanan- ja uskonvapautta pyritään aktiivisesti rajoittamaan Suomessa.

Toisena yhteiskunnallisena trendinä on, että ateismi tai agnostisuus on alettu lisääntyvässä määrin nähdä neutraalina ja yksinomaan tieteeseen perustuvana asenteena, kun taas uskoa pidetään yksityisasiana, josta tulisi vaieta julkisuudessa.

Yhdysvaltojen nykyisen presidentin näkeminen äärimmäisen kielteisessä valossa on kasvanut Suomessakin ennennäkemättömäksi ilmiöksi. Donald Trumpilla on varmasti osuutensa tässä, mutta samalla on selvästi kysymys jostain muustakin.

Sananvapauden rajoittamisella kristittyjen kohdalla, ateismin edistämällä ja perinteistä kristillistä politiikkaa ajavan Trumpin vastustamisella näyttää olevan yhteinen juuri: Länsimaissa on pitkälti jo siirrytty jälkikristilliseen

aikaan, ja kasvava osuus ihmisistä näkee tämän edistyneenä.

Sosiaalisessa mediassa aktiiviset eivät välttämättä edusta koko väestön mielipiteitä, vaan on mahdollista, että viestintäympäristön konfliktihakuisuus kärjistää esiintyviä mielipide-eroja. Silti kukin voi omassa lähipiirissään havaita samansuuntaisen muutoksen tapahtuneen monessa sellaisessakin yksilössä, joka on perustemperamentiltaan sopuisa.

Sananvapaudesta

Sananvapaus eli oikeus ilmaista omat mielipiteensä vapaasti on ihmisen perusoikeus. Lisääntyvässä määrin sen ei kuitenkaan enää katsota kuuluvan kaikille, vaan monet väittävät enemmistön olevan oikeutettu ja velvollinen rajoittamaan vähemmistöjen sananvapautta ”puolustaessaan vapaata yhteiskuntaa.”

Sananvapaus uhattuna

Päivi Räsästä vastaan nostetussa ja jo vuosia jatkuneessa oikeusprosessissa on selvänä pyrkimyksensä rajoittaa uskonnonvapautta. Raamattu on kristinuskossa keskeinen pyhä kirja. Jos sen siteeraaminen kriminalisoidaan, kyse ei ole mistään muusta kuin uskonnonvapauden rajoittamisesta.

Se, että valtionkirkoilla on Suomessa esimerkiksi verotusoikeus, ei todista, että yksilön oikeutta ilmaista uskaan käytännössä ei samaan aikaan rajoitettaisi. Jonkinlaiset rajoitukset luonnollisesti tarvitaankin kaikessa inhimillisessä toiminnassa, mutta niiden tulee olla hyvin perusteltuja.

Tämä logiikka toimii kaikilla elämänalueilla. Jos ihminen saa sakot ajettuaan autolla liian korkealla nopeudella, on selvää, että tällöin rajoitetaan ihmistä: Ei voi väittää, että koska valtio rakentaa moottoriteitä, Suomessa saa ajaa miten tahansa. Tietenkin autoilussa täytyy noudattaa säädettyjä lakeja.

Ylinopeudella ajaminen ja Raamatun siteeraaminen ovat seurauksiltaan kuitenkin aivan erilaista toimintaa.

Ylinopeus ja muut liikennerikkomukset aiheuttavat fyysistä vaaraa sivullisille ja saattavat johtaa jopa ihmisten kuolemiseen. Kukaan ei kuitenkaan koe fyysistä haittaa kuolemasta puhumattakaan, jos kuulee tai näkee jonkun siteeraavan Raamattua.

Yritys tehdä Raamatun julkinen siteeraaminen lainvastaiseksi perustuu ajatukseen jonkun mahdollisesta henkisestä loukkaantumisesta. Vapaa yhteiskunta ei kuitenkaan voi estää ihmisiä kokemasta kielteisiä tunteita. Yhteiskunnallinen keskustelu ja kaikki kulttuuri pitävät sisällään sen mahdollisuuden, että joku ihminen voi pahoittaa mielensä. Silti julkista keskustelua ja kulttuuria ei voi tästä syystä kieltää tai rajoittaa.

Kyse on erilaisista mielipiteistä ja mieltymyksistä. Joku autotehtaalta vastikään irtisanottu voi teoriassa aivan perustellusti tuntea vastenmielisyyttä tietynmerkkisiä kuluneuvoja kohtaan: Miksi moni on irtisanottu sekä korvattu roboteilla ja jotkut saavat tehdä suuriakin voittoja saatettuaan hänet ja monet muut taloudelliseen ahdistukseen?

On selvää, että vapaa yhteiskunta ei voi suojella tällaista irtisanottua negatiivisilta tunteilta kieltämällä tietynmerkkiset autot, jos ne muuten täyttävät kaikki ihmisten fyysisen turvallisuuden takaamiseksi laaditut normit. Yhtä mieleöntä olisi kriminalisoida uskonnollisten tekstien julkinen siteeraaminen siitä syystä, että jotkut saattavat pahoittaa tästä mielensä.

Laajemmin on kyse sananvapaudesta. Jos ihminen ilmaiseksi mielipiteensä ilman, että uhkaa tai kehottaa väkivaltaan, ei jonkin muun kokemat kielteiset tunteet tee mielipiteen ilmaisusta kiihotusta kansanryhmää vastaan.

Toisinaan yritetään väittää, että tietyt asiat eivät kuulu sananvapauden piiriin, jolloin näennäisesti sananvapautta ei rajoiteta. Tämä on kuitenkin älyllisesti epärehellinen silmäkääntötempu: Eihän ole loogisesti mitään väliä sillä, siirretäänkö sananvapauden rajaa, vai siirretäänkö jokin asia rajan ulkopuolelle.

Yhtä hyvin voitaisiin määritellä muutkin ihmisoikeudet uudelleen: Orjuus on lain vastaista, mutta orjuuden käsite ei koske tilannetta, jossa pidetään jonkin vähemmistön edustajaa työssä ilman tämän suostumusta. Simalabim: Orjuutta ei ole, on vain ihmisten kuulumista erilaisiin ryhmiin. Varastaminen on laissa kielletty, mutta tämä ei koske tilannetta, jossa varallisuutta siirtyy rikkaammalta köyhemmälle. Abrakadabra: Meillä ei enää ole varastamisen ongelmaa, vaan pelkästään eriarvoisuutta.

On jokaisen yksilön intresseissä puolustaa sananvapautta silloinkin, kun joku ilmaiseksi epämiellyttäviltä tuntuvia mielipiteitä. Jos vapaata mielipiteiden ilmaisua ei enää sallita, Räsänen ja muut kristityt tuskin jäävät ainoiksi uhreiksi. Kun poliittiset tuulet kääntyvät, kuka tahansa voi joutua kokemaan vainoa mielipiteidensä vuoksi.

Kiihkoilijat kiinni!

Kirjoitin 9.2.2026 mielipiteitäni Päivi Räsäsen oikeusprosessista otsikolla ”Uskonnon- ja sananvapaus uhattuina”. Vastakommenteissa esitettiin, että Räsäsen oikeudenkäynneissä ei ole alkuunkaan kyse uskonnon- tai sananvapaudesta eikä Raamatusta. Tarkoituksena on vain saada uskonkiihkoilijat vastuuseen.

Vankilatuomioista kirjoittaminen tuntuu dramaattiselta, sillä Päivi Räsäsellekin on vaadittu vain sakkorangaistusta. Törkeäksi luokitellusta kiihottamisesta kansanryhmää vastaan voi kuitenkin teoriassa saada jopa neljän vuoden vankeustuomion, joten kuvitellaanpa, mitä tästä seuraisi.

Olisi mahdollista, että uskonkiihkoilijat eivät oppisi tuomioistaan mitään, vaan jatkaisivat myös vankilassa homoseksuaalien solvaamista Raamattua lukemalla. Oikeusjärjestelmälle ei tällöin jäisi muuta vaihtoehtoa kuin sulkea heidät vankilaan kerran toisensa jälkeen.

Uskonkiihkoilijat nähdään vaarallisiksi, koska heidän sanotaan antavan väkivallantekijöille perusteet pahoinpidellä tai jopa surmata homoseksuaaleja. Kyseessä on siis kolme ryhmää. Ryhmä A sisältää homoseksuaalit, joita SETA:n mukaan olisi 10-20 % väestöstä. Tarkkaa lukua on vaikea tietää, mutta esitetty prosenttiosuus vaikuttaa yliarvioidulta, kun ottaa huomioon, että rekisteröidyssä parisuhteessa tai homoavioliitossa elää alle 10 000 suomalaista, eli alle prosentin väitetyistä homoseksuaalien määrästä.

Olen julkaissut tämän kirjan tekstit Uusi Suomi Pu-heenvuorossa alkuvuonna 2026. Yllykkeenä tähän oli Päivi Räsäsen saama yllättävä tuomio kiihottamisesta kansanryhmää vastaan.

Toisena yhteiskunnallisena trendinä on, että ateismi tai agnostisuus on alettu lisääntyvässä määrin nähdä neutraalina ja yksinomaan tieteeseen perustuvana asenteena, kun taas uskoa pidetään yksityisasiana, josta tulisi vaieta julkisuudessa.

Yhdysvaltojen nykyisen presidentin näkeminen äärimmäisen kielteisessä valossa on kasvanut Suomessakin ennennäkemättömäksi ilmiöksi. Donald Trumpilla on varmasti osuutensa tässä, mutta samalla on selvästi kysymys jostain muustakin.

Sananvapauden rajoittamisella kristittyjen kohdalla, ateismin edistämällä ja perinteistä kristillistä politiikkaa ajavan Trumpin vastustamisella näyttää olevan yhteinen juuri: Länsimaissa on pitkälti jo siirrytty jälkikristilliseen aikaan, ja kasvava osuus ihmisistä näkee tämän edistyksenä.

Sosiaalisessa mediassa aktiiviset eivät välttämättä edusta koko väestön mielipiteitä, vaan on mahdollista, että viestintäympäristön konfliktihakuisuus kärjistää esiintyviä mielipide-eroja. Silti kukin voi omassa lähipiirissään havaita samansuuntaisen muutoksen tapahtuneen monessa sellaisessakin yksilössä, joka on perustemperamentiltaan sopuisa.

BoD

9

789528

075684